

ŘEKA JORDÁN V POHLEDU PŘÍRODNÍCH A SPOLEČENSKÝCH VĚD A JEJÍ FUNKCE VE STARÉM ZÁKONĚ

Jordan Tomeš

Vedoucí práce: Doc. Petr Sláma, Th.D.

Studijní program: Evangelická teologie

Představení: Práce o celkem 75 stranách (včetně příloh) pojednává téma řeky Jordán s ohledem na její místo v přírodních (s. 17-23) a společenských vědách (s. 24-30) a pak vzhledem k funkci tohoto vodního toku ve Starém zákoně. Před těmito částmi ještě autor stručně sleduje etymologii výrazu Jordán, jeho distribuci ve Starém a Novém zákoně i v mimobiblické literatuře. V oblasti přírodních věd si autor všímá geologických, hydrologických a geografických souvislostí Jordánu. Součástí pojednání je i ekologická situace řeky, kterou nelze označit jinak než tristí a výhledově nejistou z důvodu stoupajících nároků přiléhajících států na vodu. Oblast společenských věd se dotýká zvláště dějinných a politických skutečností, to vzhledem k danému tématu, tj. řece Jordán. Spory o tento vodní zdroj se stupňují, jak je dokládáno, s růstem židovské populace na počátku 20. století a dále pak po vzniku státu Izrael. Voda, zvláště kontrola nad prameny Jordánu, představuje i jeden z důvodů sporů jak v minulosti (zde zvl. Šestidenní válka a pak Jomkipurská válka), tak i v přítomnosti, kdy nedostatek kvalitní vody na Západním břehu vytváří jeden ze spouštěčů nespokojenosti. Autor si všímá i probíhající (jakkoli co do výsledků zatím neúspěšné) bilaterální spolupráce Izraele a Jordánska na zvýšení hladiny dramaticky mizejícího Mrtvého moře.

Nejdelší a nejdůležitější část práce se zabývá Jordánem ve Starém zákoně. Řeka, jak si autor dobře všímá, má svoji konkrétní *funkci*, která se vyjevuje zvláště tehdy, když jde o spojitost se slovesem *přejít*. Jordán je přecházen v obou směrech, aby se tímto aktem potvrdily klíčové děje v knize Jozue (předání velení Božího lidu, dar Země, vybudování památníku v Gilgálu, ohrazení minulého od přítomného, starého od nového atd.), aby se vyjevila analogie s přechodem Rákosového moře (viz instrukivní tabulka na s. 37). V dalších starozákonních vyprávěních, která práce analyzuje (Gedeón, David, Elijáš a Eliša, Naamán),

má Jordán funkci přerodu jednajících osob, které odcházejí do Zajordání, tam po určitou dobu setrvávají (inkubace), aby se pak navracely jako nově a jinak jednající jedinci, kteří se již nebojí, mají autoritu, popř. se nevracejí jako Eliáš měnící polohu hranice tak, že „jeho nenebevzetí přidává... horizontální hranici novou vertikální hranici. Odděluje život a smrt a ukazuje, že smrt může být překonána“ (s. 53). V Naamánově příběhu má řeka nejen očištnou funkci, ale také funkci smíření, jakkoli jen dočasného a nejednoznačného (k tomu srov. s. 64-65).

Závěrečné kapitoly práce shrnují předchozí poznatky a dále pak se pokoušejí nalézt souvislost mezi biblickými významy řeky a současnou situací. Autor nabízí možnost rozumět Jordánu jako pozitivní nabídce ke spíše negativním fenoménům, které řeku doprovázejí: oddělující hranice, spory, znečištění. Alternativou k nim by mohly a měly být smíření, spolupráce, důvěra, transformace nedobrého a zatěžujícího v dobré a čisté (vč. řeky jako zdroje vody či svátosti křtu).

Další: Kolega Tomeš se zhostil tématu s nadhledem. Práce je jasně strukturovaná, přehledná a co do proporcí jednotlivých kapitol odpovídá předpokladům místa podání, tedy teologické fakulty. Toto potvrzuje velký důraz na souvislosti Jordánu v biblických textech, jež odkrývají hluboké teologické souvislosti. Jazykové provedení práce je čisté, chyby minimální (viz s. 62 a tam chybně hebr. text) .

Práci považuji po všech stránkách za velmi zdařilou, a proto ji navrhuji hodnotit stupněm **A**

V Třeběchovicích p/O 23. května 2016

Filip Čapek, Th.D., ETF UK Praha